

[Lise Østergaard]

kommer jo lige på det tidspunkt, hvor justitsministeren har givet tilsagn om at ville ned sætte et udvalg, der skal arbejde med spørgsmålet om offerets stilling i voldtægts- og voldsager, og jeg forstår på justitsministerens indlæg her, at dette udvalg allerede er nedsat.

Jeg synes, det er meget tilfredsstillende, at justitsministeren har reageret så positivt på en henvendelse fra ligestillingsrådet, Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Kvindesamfund, og jeg føler mig overbevist om, at hele området vil få en både grundig og alsidig behandling i dette udvalg. Jeg finder det også meget sandsynligt, at udvalgets arbejde vil komme til at afspejle sig i en yderligere justering af lovgivningen på området, og at det vil blive en videreførelse af den lov om ændring af lov om rettens pleje, der blev vedtaget i folketinget i 1981.

På denne baggrund kan det være lidt svært at forstå, at SF fremsætter denne lille samling konkrete forslag til ændringer her og nu. Jeg kunne bedre have forstået det, hvis SF havde fundet det nødvendigt som en provokation for at fremskynde handling, men justitsministeren har jo netop vist sig villig til handling.

Det er ikke sådan, at jeg finder SFs forslag uvæsentlige, tværtimod, de har alle til hensigt at sikre større beskyttelse af voldtægts ofre imod de yderligere krænkelse, som vi ved har kunnet forekomme i retssystemet oven i selve overgrebs nedværdigelse. Vi ved, at talrige voldtægts ofre opgiver at anmelde den forbrydelse, som er begået imod dem, fordi de føler sig hjælpeløse i det offentlige system, så meget desto mere på grund af den særlig sårbar tilstand, offeret befinder sig i på det pågældende tidspunkt. Vi ved også, at samfundets holdning til kønsrollerne stadig indebærer en undertrykkelse af kvindens kønsfrihed, som skaber jordbund for voldtægtsforbrydelser. Og for at føje spot til skade har disse holdninger været så dominerende i samfundet, at de også er blevet accepteret af mange kvinder.

Det er på denne baggrund, man må forstå den ellers paradoksale tendens hos nogle voldsramte kvinder til at føle sig flove over den ydmygelse, som er overgået dem, så de ønsker at skjule den og derfor ikke anmelder den. Eller endnu mere vidtgående, at de helt uden grund i virkeligheden føler sig skyldige

i det, som er sket. Derfor er disse kvinder reelt hjælpeløse, hvis det under afhøringerne antydes eller mere end antydes, at de nok selv har været ude om det.

Der er lang vej til målet, at samfundets normsystem tillader kvinder at bevæge sig frit overalt på samme måde som mænd. Men samfundets undertrykkende kønsrollemønstre er ikke uforanderlige. Tværtimod ser vi tegn på en voksende forståelse for nødvendigheden af ændringer, ikke mindst i de yngre generationer og ikke mindst blandt kvinder. Retsbevidstheden med hensyn til voldtægt er skærpet i befolkningen, og det må være retsvæsenets pligt at opfange denne udvikling og understøtte den.

Derfor er det helt nødvendigt, at politikerne, advokater, dommere og læger og andre, som har ansvaret for voldtægts ofre i retssystemet, kan gennemskue de traditionelle kønsroller og de fordomme, som er forbundet med dem, og tilstræbe en udvikling mod nye og mindre fordomsfulde seksuelle normer. Derfor må der ydes vejledning i form af efteruddannelse af disse personalegrupper med henblik på at nedbryde normerne.

Lis Møller (KF):

Jeg vil sige ligesom justitsministeren, at det er et meget vigtigt problem, SF har taget op med dette forslag. Der er ting i forslaget, som min gruppe umiddelbart ville kunne gå ind for, bl.a. ændringen af retsplejelovens § 848, så den krænkede under sin vidneforklaring i sager om vold eller voldtægt kan kræve tiltalte ført ud, men selvfølgelig også, at tiltalte skal have ret til at høre vidneforklaringen via højttaler i et andet rum. Jeg har været i retten med et par kvinder udsat for voldtægt og har mærket den voldsomme belastning, det var for dem at blive konfronteret med gerningsmanden. Det var som at gennemgå rædslerne én gang til.

Det vil også være rimeligt, at den krænkede advokat deltager i vidneafhøringen og i proceduren. Vi kan også gå helt ind for, at såvel kvinder som mishandlede børn skal have ret til at få beskikket en advokat. Det har vi for øvrigt selv fremsat forslag om for et par år siden. Også reglen om midlertidig bestemmelse vedrørende retten til lejemål kan vi gå ind for.